

Maa- ja metsätalousministeriö
Luonnonvaraosasto
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

157/00.01.00.00.00/2018

Asia: **Suomen riistakeskuksen esitys metsäkanalintujen metsästys-
ajoiksi metsästysvuonna 2018–2019**

Metsäkanalintujen metsästysajat on säädetty metsästysasetuksessa. Asetusta muutettiin 24.5.2018. Muutoksen jälkeen uudet metsäkanalintujen metsästysajat ovat metsästysasetuksen mukaan seuraavanlaiset:

Metso

Uudenmaan ja Varsinais-Suomen maakunnassa: 10.9.- 30.9.
Muualla maassa 10.9.-10.12.

Lisäksi Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Lapin, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon maakunnissa urosmetsön pyynti on sallittu 10.1.-31.1.

Teeri

Koko maassa 10.9.-10.12.

Lisäksi Etelä-Pohjanmaan, Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Lapin, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon maakunnissa urosteeren pyynti on sallittu 10.1.-31.1.

Pyy

Koko maassa 10.9.-10.12.

Riekko

Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjanmaan, Keski-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakuntien alueella lukuun ottamatta Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntia 10.9.-31.10.

Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kunnissa 10.9.-31.3.

Koska metsäkanalintukannat vaihtelevat voimakkaasti eri vuosien välillä Suomessa on katsottu tarpeelliseksi lyhentää metsästysaikoja tarvittaessa. Metsästysasetuksessa säädettyjen metsästysaikojen rajoittaminen on ollut mahdollista vuodesta 2011 lähtien metsästyslain 38 §:n perusteella annettavalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Tähän lakipykälään tehtiin muutoksia 1.8.2017. Uuden 38 §:n mukaan:

Jos riistaeläinlajin kanta heikkenee pysyvästi tai tilapäisesti lajin esiintymisalueella tai osalla esiintymisaluetta, voidaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella kyseisen riistaeläinlajin metsästystä rajoittaa tai se voidaan kieltää kokonaan. Riistaeläinlajin metsästystä voidaan rajoittaa tai se voidaan kieltää myös, jos tavoiteltava riistaeläinlajin leviäminen tai metsästysten tarkoituksenmukainen järjestäminen sitä edellyttää. Rajoitus tai kieltö voi olla: 1) alueellinen; 2) ajallinen; 3) saaliseläimen sukupuolta koskeva; 4) metsästäjäkohtainen saaliskiintiö; tai 5) pyyntivälinettä tai pyyntimenetelmää koskeva.

Uusi metsästyslain 38 § antaa mahdollisuuden rajoittaa metsästystä monilla tavoilla. Toistaiseksi on tarkoituksenmukaista käyttää vain metsästysajan lyhentämistä metsästyksen rajoitusmenetelmänä. Metsäkanalintujen metsästysmenetelmien käytöstä ollaan hankkimassa tutkimustietoa, jonka avulla pystytään jatkossa pohtimaan mahdollisia muitakin rajoitusmenetelmiä.

Metsäkanalintukantojen kehitystä seurataan Suomessa riistakolmiolaskennoilla, jotka tehdään elokuun alkupuoliskolla. Laskentatulosten valmistuttua Suomen riistakeskus tekee ministeriölle esityksen kanalintujen metsästysajaksi tulevalle metsästyskaudelle. Valmistelussa ovat mukana maa- ja metsätalousministeriön sekä Luonnonvarakeskuksen edustajat.

Riistakolmiolaskentaverkosto on kattava ja riistahallinnolla on käytettävissä hyvät tiedot lintukantojen kehityksestä. Lisäksi metsästyksessä ja saaliista on myös kohtuullisen hyvin tietoa. Kattavat riistatietoaineistot antavat erinomaiset mahdollisuudet säätää tarkoituksenmukaiset metsästysajat metsäkanalintulajeille kullekin alueelle. Suomessa on luotu pitävä, kansainvälisestikin arvostettu järjestelmä metsäkanalintujen metsästyksen turvaamiseksi.

Metsästysaikojen määrittämisen perusteet metsästysvuonna 2018–2019

Metsäkanalintujen metsästysaikojen määrittämisessä tärkein asia on kestävyden varmistaminen. Tutkimustietoa on vähän siitä, kuinka paljon eri metsäkanalintulajien kantoja voidaan verottaa metsästyksellä lintukantojen kehityksen eri vaiheissa. Joka tapauksessa riistahallinnossa on arvioitu, että metsästysajan lyhentämisellä voidaan tehokkaasti keventää kanalintukantoihin kohdistuvaa verotusta.

Muutamissa Suomessa tehdyssä tutkimuksissa ja selvityksissä on todettu metsästyksen painottuvan selvästi metsästyskauden alkupuolelle. Loppukauden saalis on poikkeuksetta ollut huomattavasti pienempi kuin alkukauden saalis.

Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan lyhennykset metsästysaikoihin on syytä tehdä aina loppupäästä, jolloin pyynti saadaan painotettua nuoriin lintuihin. Metsästysajat voidaan päättää vasta elokuun lopussa ja tiedotuksen kannalta on tärkeää, että metsästystä ei lyhennetä alkupäästä, vaan se alkaa aina samaan aikaan 10. syyskuuta.

Metsästysaikojen jatkaminen metsästysasetuksessa lisäsi tarvetta suoraviivaistaa metsästysaikoja. Viestinnän kannalta on tärkeää, että käytettävät metsästysajat vakioitaisiin. Suomen riistakeskuksen näkemyksen mukaan syksyn metsästysajat metson, teeren tai pyyn osalta voitaisiin jakaa jatkossa pääasiassa kolmeen jaksoon. Keskimääräisessä lintulajin kannan kehitystilanteessa metsästysaika olisi metsästysaika-alueella kaksi kuukautta eli kausi päättyisi 10.11. Huonossa kehitystilanteessa metsästysaika olisi vain kuukauden, jolloin metsästys päättyisi 10.10. Hyvässä tilanteessa metsästysaika olisi kolme kuukautta eli kausi kestäisi 10.12. saakka. Lisäksi erittäin hyvässä kehitystilanteessa voitaisiin sallia urosmetson tai urosteeren metsästys tammikuussa. Erittäin huonossa tilanteessa laji olisi syytä rauhoittaa alueella kokonaan.

Suomen riistakeskuksen esitys metsäkanalintujen metsästysajoksi metsästysvuodelle 2018-2019 perustuu edellä esitettyihin periaatteisiin. Suomen riistakeskus on kehittänyt riistakolmiolaskentatulosten analysointiin tietokonepohjaisen mallinnuksen, joka antaa monipuoliset tiedot lintukantojen kehityksen tarkasteluun.

Metsästysaikojen määrittämisessä Suomen riistakeskus tarkasteli monia eri tekijöitä. Tärkeimpinä niistä olivat lajin kannan pitkäaikaisen kehityksen suunta sekä lintutiheys verrattuna aikaisempiin vuosiin. Näitä tekijöitä tarkasteltiin pääasiassa vuodesta 1997 lähtien. Metsäkanalintujen kannat vaihtelevat yleisesti seitsemän vuoden sykleinä, joten tarkastelussa oli siten kolmen syklin aikajakso.

Metsästysaikaharkinnassa otettiin pienemmällä painotuksella huomioon lintukannan viimeaikaisen kehityksen suunta eli syklin vaihe, jos sellainen oli arvioitavissa sekä lajiin kohdistuva verotusaste alueella. Varovaisuusperiaatetta noudatettiin erityisesti, jos alueelta ei ollut saatavissa kattavaa laskentatietoa.

Metsästysaika-alueiksi rajattiin suuret yhtenäiset kuntaryhmät. Rajauksissa on syytä käyttää kuntajakoa, koska kuntien rajat ovat yleisesti paremmin tiedossa kuin esimerkiksi riistanhoitoyhdistysten rajat.

Esitys metsäkanalintujen metsästysajoksi metsästysvuonna 2018–2019

Suomen riistakeskus esittää maa- ja metsätalousministeriölle, että se rajoittaisi metsästyslain 38 §:n perusteella antamallaan asetuksella metsäkanalintujen metsästystä siten, että metsästysajat metsästysvuonna 2018–2019 olisivat seuraavanlaiset:

METSO

Rauhoitus:

Uudenmaan maakunnassa lukuun ottamatta Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän ja Pukkilan kuntia sekä Varsinais-Suomen maakunnassa.

Metsästysaika 10.9.–30.9:

Uudenmaan maakuntaan kuuluvissa Askolan, Lapinjärven, Loviisan, Myrskylän, Mäntsälän ja Pukkilan kunnissa.

Metsästysaika 10.9.–10.10:

Kainuun maakuntaan kuuluvissa Kajaanin, Kuhmon ja Sotkamon kunnissa.

Pohjanmaan maakunnassa sekä Etelä-Pohjanmaan maakunnassa lukuun ottamatta Alajärven, Alavuden, Isojoen, Karijoen, Kauhajoen, Soinin ja Ähtärin kuntia.

Pohjois-Savon maakuntaan kuuluvissa Iisalmen, Keiteleen, Kiuruveden, Pielaveden Sonkajärven ja Vieremän kunnissa.

Metsästysaika 10.9.–10.11:

Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Pohjanmaan, Päijät-Hämeen ja Satakunnan maakunnissa.

Etelä-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvien Alajärven, Alavuden, Isojoen, Karijoen, Kauhajoen, Soinin ja Ähtärin kunnissa.

Kainuun maakunnassa lukuun ottamatta Kajaanin, Kuhmon ja Sotkamon kuntia.

Lapin maakuntaan kuuluvissa Enontekiön, Inarin, Kemijärven, Posion, Ranuan, Sallan ja Utsjoen kunnissa.

Pohjois-Savon maakunnassa lukuun ottamatta Iisalmen, Keiteleen, Kiuruveden, Piela-veden, Sonkajärven ja Vieremän kuntia.

Metsästysaika 10.9.–10.12:

Lapin maakunnassa lukuun ottamatta Enontekiön, Inarin, Kemijärven, Posion, Ranuan, Sallan ja Utsjoen kuntia.

KESKEISIMMÄT PERUSTELUT

Valtaosassa Suomea metsokannan pitkäaikaiskehityksen taso on vakaa tai kasvava ja viimeisimmän laskentatiedon mukaan kokonaistiheys on tarkastelujaksoon suhteutettuna keskimääräinen. Siten suurimpaan osaan Suomea esitetään kahden kuukauden metsästysaikaa.

Varsinais-Suomen riistakolmioverkosto on harvalukuinen ja siksi käytettävissä oleviin tietoihin metsokannasta liittyy epävarmuutta. Varovaisuusperiaatteen sekä kannan alhaisen kokonaistiheyden perusteella metson rauhoitusta on syytä jatkaa. Uudellamaalla metso on ollut itäisintä osaa lukuun ottamatta rauhoitettuna. Nyt rauhoitusta jatketaan, mutta metson metsästys esitetään sallittavaksi kannan kokonaistiheyteen perustuen metsästysasetuksen sallimalle syyskuun ajalle maakunnan itäosissa, tiheimmän metsokannan alueella.

Riistakolmiotietojen perusteella metsokannan pitkäaikaiskehitys on laskeva Pohjanmaan maakunnassa sekä osassa Etelä-Pohjanmaan maakuntaa. Kainuun eteläisimpien kuntien sekä Pohjois-Savon maakunnan pohjoisimpien kuntien muodostamalla alueella metsokannan pitkäaikaiskehityksen suunta on keskimäärin vakaa, ja kokonaistiheys on tarkastelujaksolla nyt keskimääräistä alhaisempi. Näille alueille esitetään kuukauden metsästysaikaa.

Lapin maakunnassa on metsokannan pitkäaikainen kehityssuunta sekä Ala-, Keski- että Ylä-Lapissa kasvava koko riistakolmiolaskentahistorian ajalta. Osassa maakuntaa metsotiheys on kesän riistakolmiolaskentatiedon perusteella tarkastelujaksolla hyvä, ja alueelle esitetään kolmen kuukauden metsästysaikaa. Muualle Lapin maakuntaan esitetään kahden kuukauden mittaista metsästysaikaa.

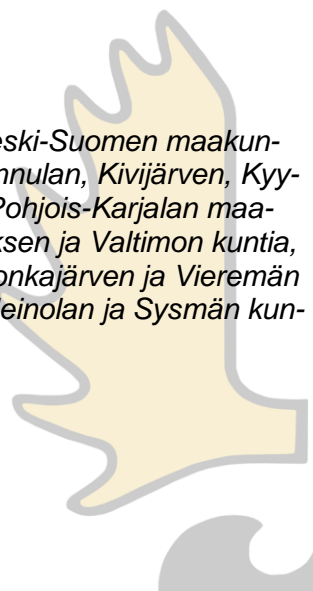
TEERI

Metsästysaika 10.9.–10.10.

Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Kymenlaakson maakunnissa, Keski-Suomen maakunnassa lukuun ottamatta Kannonkosken, Karstulan, Keuruun, Kinnulan, Kivijärven, Kyyjärven, Multian, Pihlputaan, Saarijärven ja Viitasaaren kuntia, Pohjois-Karjalan maakunnassa lukuun ottamatta Ilojoen, Juuan, Lieksan, Nurmeksen ja Valtimon kuntia, Pohjois-Savon maakunnassa lukuun ottamatta Kiuruveden, Sonkajärven ja Vieremän kuntia sekä Päijät-Hämeen maakuntaan kuuluvissa Hartolan, Heinolan ja Sysmän kunnissa.

Metsästysaika 10.9.–10.11:

Muualla maassa.

KESKEISIMMÄT PERUSTELUT

Teerikannan pitkäaikainen kehityssuunta on tarkastelujaksolla lähes koko maassa vakaata tai lievästi kasvavaa. Teeritiheys kasvoi edellisvuodesta suurimmassa osassa maata, ja alueelliset tiheydet ovat pääosin keskimääräisiä tai lähellä keskimääräistä tarkastelujaksoon verrattuna. Suurimpaan osaan maata esitetään kahden kuukauden metsästysaikaa.

Etelä-Karjalan, Etelä-Savon ja Kymenlaakson maakunnissa tiheys laski hieman edellisvuodesta, ja on edelleen tarkastelujakson keskimääräistä tiheyttä alhaisempi, joten näille alueille esitetään kuukauden metsästysaikaa.

Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, ja Päijät-Hämeen osalta teeritiheydessä on merkittävä ero maakunnan etelä- ja pohjoisosien välillä. Näille alueille esitetään vahvemman kannan alueelle kahden kuukauden ja heikomman kannan alueelle kuukauden metsästysaikaa.

PYY

Metsästysaika 10.9.–10.10:

Lapin sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa lukuun ottamatta Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Kalajoen, Kärsämäen, Nivalan, Merijärven, Oulaisen, Pyhäjoen, Pyhäjärven, Pyhännän, Raahen, Reisjärven, Sievin, Siikalatvan ja Ylivieskan kuntia

Metsästysaika 10.9.–10.11:

Etelä-Karjalan, Etelä-Pohjanmaan, Etelä-Savon, Kainuun, Kanta-Hämeen, Keski-Pohjanmaan, Keski-Suomen, Kymenlaakson, Pirkanmaan, Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Pohjois-Savon, Päijät-Hämeen, Satakunnan, Uudenmaan, Varsinais-Suomen maakunnissa sekä Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa lukuun ottamatta Hailuodon, Iin, Kempeleen, Kuusamon, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Oulun, Pudasjärven, Siikajoen, Taivalkosken, Tyrnävän, Utajärven ja Vaalan kuntia

KESKEISIMMÄT PERUSTELUT

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan Raahen seudun tasolta alkavalta ja koko Lapin kattavalla vyöhykkeellä pyytiheydet ovat hieman runsastuneet, mutta ovat edelleen alhaisella tasolla. Alueella kannan pitkäaikaiskehitys on laskevaa Meri-Lapissa ja Oulun seudulla ja muualla vakaata. Koko alueella on perusteltua rajoittaa pyyn metsästysaikaa yhteen kuukauteen. Muualla maahan esitetään kahden kuukauden metsästysaikaa, koska pyykannat ovat kokonaisuutena keskimääräisellä tasolla.

RIEKKO

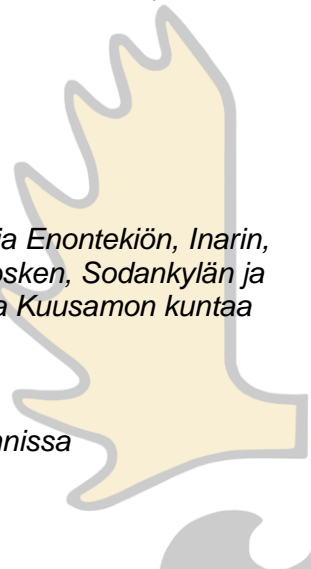
Rauhoitus:

Muualla Suomessa lukuun ottamatta Lapin maakuntaan kuuluvia Enontekiön, Inarin, Kittilän, Kemijärven, Muonion, Pelkosenniemen, Sallan, Savukosken, Sodankylän ja Utsjoen kuntia sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvaa Kuusamon kuntaa

Metsästysaika 10.9.2018-31.3.2019:

Lapin maakuntaan kuuluvissa Enontekiön, Utsjoen ja Inarin kunnissa

Metsästysaika 10.9.2018-10.10.2018:

Lapin maakuntaan kuuluvissa Kemijärven, Kittilän, Muonion, Pelkosenniemen, Sallan, Savukosken ja Sodankylän kunnissa sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan kuuluvassa Kuusamon kunnassa.

KESKEISIMMÄT PERUSTELUT

Riekkotiheydet kohentuivat koko Pohjois-Suomessa lajin vakiintuneen levinneisyyden alueella. Kannat ovat kuitenkin pääosassa Suomea niin alhaiset ja kantojen alueellinen pitkäaikainen kehityssuunta laskeva, ettei metsästäystä voida sallia lukuun ottamatta esitettyjä alueita.

Kolmea pohjoisinta kuntaa koskeva esitys perustuu kyseisen alueen erillisten koira-avusteisten riekkolaskentojen sekä riistakolmiolaskentojen tuloksiin. Koiralaskentojen perusteella (tilanne 13.8.2018) Ylä-Lapin riekkokanta on keskimääräistä vuotta heikompi, mutta kokonaistiheys (keskitiheys noin 6.5-8 riekkoo/km²) on hieman parempi kuin viime vuonna. Nousu oli kovinta Utsjoella, jossa kivuttiin noin 9-10 riekon tiheyksiin. Enontekiöllä ja Inarissa jäätiin noin 6-7 riekon tiheyteen. Ylä-Lapissa riekkokanta on nyt kymmenen vuoden keskiarvon tuntumassa.

Lukumäärältään vähäisten riistakolmioiden perusteella Enontekiön riekkokanta oli samaa tasoa kuin edellisenä vuonna (3,9-3,1 riekkoo/km²) ja Inarissa olisi tapahtunut hienoista nousua (0,3 -2,1 riekkoo/km²). Kannan pitempiaikainen kehityssuunta on alueella vakaa. Riekkoon kohdistuva metsästyspaine on koko alue huomioon ottaen vähäinen, joten metsästysaikaa ei ole tarvetta rajoittaa.

Kemijärven, Kittilän, Kuusamon, Muonion, Pelkosenniemen, Sallan, Savukosken, Sodankylän kuntia koskeva esitys perustuu riistakolmiolaskentojen tuloksiin. Riekkotiheydet kääntyivät kyseisellä yhtenäisen kokonaisuuden muodostavalla alueella kasvuun ja alueelle esitetään rajoitettua lyhyttä metsästysaikaa.

LIITE:

Esitys metsästysajoiksi kartalla sekä metsästysaikojen määrittämiseen keskeisesti vaikuttavia tilastotietoja

Esityksen on valmistellut Suomen riistakeskuksen Kestävä metsästys-tiimi. Metsäkanelintujen metsästysaikoja käsiteltiin 13.8.2018 pidetyssä metsästysaikaneuvottelussa, johon osallistuivat riistakeskuksen edustajien lisäksi edustaja maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraosastolta ja kaksi tutkijaa Luonnonvarakeskuksesta.

Jari Varjo
Johtaja

Jarkko Nurmi
Riistatalouspäällikkö

